

Uvođenje stranih jezika u ustanovama ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja

Zvonar, Maja

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:355923>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-27**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet

Odsjek za odgajateljski studij

Rani i predškolski odgoj i obrazovanje

Maja Zvonar

Uvođenje stranih jezika u ustanovama ranog i
predškolskog odgoja i obrazovanja

ZAVRŠNI RAD

Čakovec, 2021.

Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet

Odsjek za odgojiteljski studij

Rani i predškolski odgoj i

obrazovanje, Čakovec

Savska cesta 77

10000 Zagreb, REPUBLIKA HRVATSKA

Tel. (+358 1) 63 27 300; faks (+358 1) 61 77 860

PREDDIPLOMSKI I SVEUČILIŠNI STUDIJ, UČITELJSKI FAKULTET

Smjer: Rani i predškolski odgoj i obrazovanje

Područje: Engleski jezik

ZAVRŠNI RAD

Ime i prezime pristupnika: Maja Zvonar

Tema završnog rada: Uvođenje stranih jezika u ustanovama ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja

Mentor: izv. prof. dr. sc. Krunoslav Mikulan

Čakovec, 2021.

ZAHVALA

Zahvaljujem izv. prof. dr. sc. Mikulan Krunoslavu na odličnoj suradnji prilikom mentorstva mog završnog rada, na danim savjetima i strpljenju. Zahvaljujem na zanimljivim predavanjima i poučnim sadržajima.

Zahvaljujem svim profesorima na stečenom znanju, prenesenom iskustvu i ugodnom boravku na Učiteljskom fakultetu.

Zahvaljujem svojoj obitelji na podršci i bodrenju tijekom fakulteta.

Čakovec, 2021.

SAŽETAK

Završni rad ukazuje na važnost ranog učenja stranoga jezika jer navedeni proces pozitivno utječe na cjelokupan djetetov razvoj. U predškolskoj dobi djetetov je mozak najotvoreniji za nova iskustva te u ovom razdoblju čovjek najviše uči i to na spontan način i isključivo kroz igru. Iako igra djetetu predstavlja nešto sasvim prirodno, metodika ranoga učenja stranog jezika kompleksan je proces satkan od mnogobrojnih faktora u međusobnom djelovanju. U ovome su radu razmotreni i opisani neki od najvažnijih faktora, a to su: didaktički materijal, učitelj, prostor te dinamika sata.

KLJUČNE RIJEČI: rano učenje, strani jezik, učenje kroz igru, metodika

SUMMARY

This undergraduated thesis shows the importance of early foreign language learning and its positive effects on the development of the child. In preschool the child's brain is most open to new experiences and in this period the child learns the most spontaneously and exclusively through play. Although play is something completely natural for the child, the methodology of early foreign language learning is a complex process composed of many factors in interaction. In this phases, some of the most important factors are considered and described, namely: didactive material, teacher, space and lesson dinamic.

KEYWORDS: early studying, foreign language, learning through games, methodic

SADRŽAJ

UVOD.....	8
1. UVOĐENJE STRANOG JEZIKA U PREDŠKOLSKOJ DOBI.....	9
1.1 RANO UČENJE JEZIKA.....	10
1.2 METODIKA RANOG UČENJA STRANOG JEZIKA.....	11
1.3 UČITELJ.....	12
2. PRISTUPI I METODE POUČAVANJA STRANOG JEZIKA.....	13
2.1 VIZUALNA SREDSTVA.....	13
2.2 DIDAKTIČKE IGRE.....	13-14
2.3 AUDITIVNA I AUDIOVIZUALNA SREDSTVA.....	15
2.4 PRIČA.....	15-16
3. UČENJE JEZIKA.....	17-18
4. UČENJE JEZIKA U ZAJEDNICI.....	19
4.1 POTICAJNO OKRUŽENJE ZA KOMUNIKACIJU NA STRANOM JEZIKU....	19
4.2 USAVRŠAVANJE ODGAJATELJA.....	20
5. POVEZIVANJE RANOG UČENJA STRANOG JEZIKA SA SADRŽAJIMA DRUGIH PREDMETA.....	21
5.1 LIKOVNA KULTURA.....	21-22
6. SIMULTANA DVOJEZIČNOST.....	23
7. CILJEVI I ZADAĆE.....	24
7.1 USTROJSTVO PROGRAMA.....	24-25
8. ZAKLJUČAK.....	25
LITERATURA.....	27-28
IZJAVA O SAMOSTALNOJ IZRADI RADA.....	29

POPIS ILUSTRACIJA

Slika 1 Rano učenje jezika: Učenje treba biti zabavno.....	10
Slika 2 Učitelj ne treba zauzimati ulogu vođe nego voditelja aktivnosti.....	12
Slika 3 Razvijanje pomoću didaktičkih pomagala.....	14
Slika 4 Pjesme i rime pružaju dobre govorne modele.....	15
Slika 5 Jezik treba podučavati iz komunikacijske perspektive.....	17
Slika 6 Vizualni materijali kao jezični poticaji.....	21
Slika 7 Likovni doživljaj naučenog.....	22

UVOD

Djeca koja govore jedan materinji jezik spremna su početi s učenjem drugog jezika u grupi oko četvrte godine, kada su savladala osnovni rječnik i gramatička pravila. Djeca u usporedbi s odraslima uče na lak i zabavan način. Ona su motivirana vlastitom željom za usvajanjem novih znanja i tumačenjem pojava u svijetu koji ih okružuje. Posjeduju sposobnost nenamjernog učenja govora; uče ga spontano, slušajući odrasle. Djeca uživaju u govorenju kako na materinjem tako i na stranom jeziku ako se navedeni proces odvija na njima prirodan i primjeren način. Učenjem stranih jezika odmalena dijete razvija stav prema učenju, stječe samopouzdanje i uspješno usvaja nova znanja neophodna u budućnosti.

1. UVOĐENJE STRANOG JEZIKA U PREDŠKOLSKOJ DOBI

Prva sposobnost diskriminacije govornog zvuka zajednička je svoj djeci, bez obzira na materinji jezik, razinu složenosti i rasprostranjenosti (Doupe&Kuhl, 1999). Postoje tri teorije učenja jezika: nativisti, empiričari-bihevioristi i kognitivist.

Nativisti- dijete uči jezik slušajući i otkrivajući formalne kategorije (gramatiku) koje su dio njegovog urođenog znanja (Chomsky, 1968, 1980; Lennenberg, 1967).

Empiričari-bihevioristi- dijete uči jezik odnosno govor koristeći ga u komunikacijskoj situaciji, oponašajući odrasle i drugu djecu (Skinner, 1957, 1989).

Kognitivist- u polju kognitivnih sposobnosti spoznaja prethodi razvoju jezika (Jerome Bruner, Jean Piaget, LevVygotski, Sapir-Whorf). Piaget (1967) prvi je razvio teoriju razvijenog stadija koja se bavi prirodom samog znanja i načinom na koji ljudi postupno dolaze do njegovog stjecanja, konstruiranja i korištenja.

Djeca uče jezik kroz tri faze: učenje ritmičkih karakteristika jezika, segmentacija riječi iz tečnog govora i utvrđivanje točne gramatičke strukture. Istraživanje koje su proveli Juszyck&Aslin (1995) pokazalo je da djeca u dobi od oko 7,5 mjeseci počinju razlikovati riječi u tečnom govoru. Možemo naučiti drugi jezik djecu koristeći nekoliko metoda. To se može učiniti oponašanjem, promatranjem, slušanjem i izvođenjem, brojanjem, igranjem. Vrlo je važno zabaviti se (Vos, 2008). Možemo koristiti nekoliko metoda učenja, npr. "uči radeći", igrati se kuhanja, odlazak u trgovinu i slično i koristiti drugi jezik tijekom tih igara (Dryden& Rose, 1995). Ključ brzog i učinkovitog učenja jezika je postati što sličniji djeci.

1.1 RANO UČENJE JEZIKA

Rano je učenje stranih jezika imperativ modernog društva u kojem živimo. Navedeni proces, osim usvajanju znanja neophodnih u budućem radu djece, pridonosi i stvaranju pozitivnih stavova prema drugim kulturama i narodima. Osim na širenje vidika i promicanje tolerancije, rano učenje stranih jezika pozitivno utječe i na intelektualni razvoj djeteta. Djeca u usporedbi s odraslima uče na lak i zabavan način, istražujući i provodeći eksperimente. Posjeduju sposobnost nenamjernog učenja govora; uče ga spontano, slušajući odrasle. Učenjem stranih jezika odmalena dijete razvija pozitivan stav prema učenju, stječe samopouzdanje i uspješno usvaja nova znanja neophodna u budućnosti.

Lingvisti naglašavaju da je s učenjem stranih jezika najbolje započeti već prije šeste godine jer je za tu dob karakteristična sposobnost oponašanja pravilnoga izgovora (Silić, 2007).

Brojni znanstvenici, među kojima je i Suzuki, drže da dijete može naučiti što god poželi te da se može razvijati na bilo kojem području s jednakom lakoćom s kojom uči materinji jezik. Predškolsko je razdoblje izrazito značajno za razvoj ljudskog bića i njegovih sposobnosti. Suzukijeva se teorija "MotherToungeApproach" može primijeniti i na rano učenje stranog jezika. Ako dijete počne učiti strani jezik na vrijeme i ako se proces odvija na pravilan način, dijete će strani jezik usvajati velikom brzinom i s lakoćom.

Maria Montessori uvidjela je da sva djeca imaju urođenu motivaciju za učenjem i da ih od toga nitko ne može odvratiti (Britton, 2000).

Slika 1 Rano učenje jezika: Učenje treba biti zabavno

1.2 METODIKA UČENJA STRANOG JEZIKA

Uspješan proces ranog učenja stranog jezika odvija se isključivo kroz igru. Sudjelovanjem u mnogobrojnim aktivnostima i igrama dijete će strani jezik usvajati, kao i materinji, prirodno i nevjerojatnom brzinom.

Igra u nastavi, uz motivacijsku i poticajnu funkciju, ima i funkciju u procesu učenja i primjeni naučenoga. Igrajući se, djeca uče novi vokabular, gramatičke i fonetičke sadržaje, a da pritom nisu svjesna postavljenoga cilja nastave (Velički, 2006).

U početnoj fazi učenja stranoga jezika djetetu je važno stvoriti ugodno okruženje u kojemu će se ono osjećati sigurno i koje će ga potaknuti na igru i istraživanje. Bliskost se među sudionicima najlakše uspostavlja sjedenjem na jastučićima u krugu. Između učitelja i djece ne postoje nikakve fizičke barijere te su svi sudionici u međusobnom kontaktu. Potreba za kretanjem kod djece predškolske i rane školske dobi iznimno je velika, stoga prostor treba omogućavati učenje koje sjedinjuje različita osjetilna iskustva, pokret i ritmičke elemente (Velički, 2006).

Emocionalna se povezanost uspješno ostvaruje u malim grupama jer omogućuje upoznavanje svakog sudionika i uvažavanje njegove individualnosti. Drugi važan faktor na početku ranoga učenja stranog jezika je stvaranje pozitivnih stavova o stranom jeziku i o komunikaciji na istom kod djece. Da bi se izbjegla frustriranost ili strah zbog komunikacije na djeci nepoznatom jeziku, mnogi stručnjaci preporučuju korištenje i materinjeg jezika u početnim fazama učenja. U početnim fazama učenja stranog jezika komunikacija većinom jednostrana, odnosno govor učitelja zajedničke igre više sličí monologu nego dijalogu s djecom. Početna zadaća učitelja je upoznati djecu s različitim

didaktičkim igrama te im na vlastitom primjeru pokazati načine sudjelovanja u unaprijed pripremljenim aktivnostima (Silić, 2007).

Početni se učiteljev govor sastoji od jednostavnih uputa (Standup!, Sit down!, Let'ssing!, Let's dance!) i objašnjenja, no s vremenom se počinju koristiti sve složeniji oblici (Pleasetell me how manyflashcardshaveyougot?). Igre poput "memoryja", "binga" te ostalih igara pogađanja i povezivanja najbolje mogu potaknuti dijete na pamćenje novih sadržaja. Bogatstvo izbora didaktičkoga materijala uvelike doprinosi poboljšanju kvalitete procesa ranog učenja stranog jezika. Pjesme, brojalice, crtići i priče nezamjenjivi su dio ovoga procesa. Bitan faktor u ranom učenju stranog jezika je i kontinuitet u učenju. Dva su ključna faktora koja u najvećem postotku određuju kvalitetu ovoga procesa, a to su: didaktički materijali i učitelj (vrstan pedagog i poznavatelj metodike ranoga učenja stranih jezika).

1.3 UČITELJ

Učitelj ranog učenja stranoga jezika treba biti vrstan poznavatelj jezika koji podučava, ali ponajprije pedagog i metodičar. Učiteljeva se prvotna zadaća sastoji u stvaranju emocionalne povezanosti među svim sudionicima procesa ranog učenja jezika u pružanju podrške i ljubavi svim učenicima. Do izražaja dolazi njegova fleksibilnost i sposobnost kombiniranja unaprijed planiranih sadržaja s neplaniranim događanjima. Uvijek treba znati što želi postići te kako u određenoj situaciji izvući optimum iz komuniciranja na stranom jeziku. Učiteljeva je zadaća konstantno osmišljavanje zanimljivih aktivnosti, praktičnih zadataka i igara u kojima će djeca rado sudjelovati i pomoću kojih će na najbrži i najlakši način usvajati novi jezik (Silić, 2007).

Učenik se identificira s učiteljem kao s govornim uzorom. Svaki učitelj stranog jezika trebao bi posjedovati specifična znanja i vještine iz područja fonetike (Velički, 2006).

Učitelj u procesu ranog učenja stranoga jezika ne zauzima ulogu vođe nego voditelja procesa čija je zadaća usmjeravati dijete na pravilno izvođenje igara i aktivnosti. U svojoj praksi učitelj treba konstantno bodriti i usmjeravati djecu.

Slika 2 Učitelj ne treba zauzimati ulogu vođe nego voditelja aktivnosti

2. PRISTUPI I METODE POUČAVANJA STRANOG JEZIKA

U predškolskom odgoju je od primarnog interesa za poticanje djetetova optimalnog mentalnog i tjelesnog razvoja i važno je što objektivnije znati procijeniti trenutni razvojni status djeteta, tj. mentalne i tjelesne karakteristike djeteta. Stoga treba imati na umu tri točke:

1. Dječje razvojne karakteristike su polazna točka i konačni cilj, početak i kraj svakog odraza odgojno-obrazovnog rada s djecom: naime, razvojne karakteristike treba mijenjati u željenom smjeru.
2. Opća načela razvoja: bez obzira kako su se određene osobine razvijale u određene djece, uvijek je preporučljivo dodatno stimulirati njegov razvoj.
3. Načelo razvojnog holizma: uvijek je prioritet poticati intenzivnija svojstva koja nisu razvijena u usporedbi s približnom "dobnom sposobnošću djece" (Sindik, 2008).

2.1 VIZUALNA SREDSTVA

Nezamjenjiva pomoć u procesu ranoga učenja stranog jezika su memorijske kartice, odnosno flashcards. Potiču brže i lakše memoriranje vokabulara te ubrzavaju proces učenja. Veliki postotak djece pripada kategoriji vizualnog stila učenja te dokazano najbolje uči upravo pomoću ilustracija i slika na memorijskim karticama. U nastavi ranog učenja stranog jezika sav se novi vokabular uvodi isključivo pomoću memorijskih kartica.

2.2 DIDAKTIČKE IGRE

Važan dio didaktičkog materijala za rano učenje stranog jezika su i didaktičke igre. Svaka didaktička igra treba imati jasno definiran početak i kraj te unaprijed postavljene ciljeve i očekivane rezultate. Djeca igru mogu igrati individualno (svako dijete za sebe), u paru ili grupama. Djeca u grupi trebaju biti približnog ili istog jezičnog nivoa upravo zbog njihove motivacije i izbjegavanja nesigurnosti. Materijali koji se koriste u igrama predstavljaju sferu neograničenih dimenzija jer ovise o posvećenosti, kreativnosti, maštoviti i praktičnom znanju učitelja. Djeca uživaju u nadmetanju i želja za pobjedom potiče djecu na sudjelovanje i natjecanje. Učitelj u natjecateljskim igrama svu djecu treba dodatno ohrabrivati i poticati, pobjedu i gubitak predstaviti kao sastavni dio života i nešto prihvatljivo te omogućiti da svako dijete ponekad pobijedi. Didaktičke igre možemo klasificirati prema nizu različitih faktora (trajanje igre, broj sudionika, korištene tehnike..).

Bjelica i Ostojić u svojoj knjizi "Igre u nastavi stranih jezika" predlažu sljedeću podjelu:

1. Igre za razvijanje i stimuliranje jezičnih sposobnosti slušanja i razumijevanja (gluhi telefon, bingo, pronadi karticu..) te izgovora (memory, zagonetna kutija, pogodi koja kartica nedostaje..)
2. Igre za uvježbavanje leksičkoga fonda (pantomima, tajanstvena riječ, igre asocijacija) te morfosintaktičkih oblika (igre uvodne konverzacije, pogodi tko sam..)
3. Igre za razvijanje i obogaćivanje komunikativnih i jezičnih kreativnih sposobnosti (dovrši priču, Story TellerCube...).

Slika 3 Razvijanje pomoću didaktičkih pomagala

2.3 AUDITIVNA I AUDIOVIZUALNA SREDSTVA

Pjesme i brojalice pogodan su medij za približavanje stranoga jezika djeci predškolske dobi. Ritam stihova pomaže u stavljanju naglasaka na pravo mjesto te u ostvarivanju prirodna i tečna govora. Pjesme i brojalice također omogućuju ponavljanje istih strukturalnih cjelina bez opasnosti od dosade, pridonose stvaranju ugodne i opuštene atmosfere što je preduvjet za uspješno učenje te zadovoljavaju dječju potrebu za kretanjem (Sekelj, 2011).

Crtići i videofilmovi također su neizostavan dio procesa ranog učenja stranoga jezika jer djeci pružaju dobre govorne modele. Prilikom izbora crtića i videofilmova treba odabrati one čiji je govor umjeren na dijete, a jezik primjeren dječjoj dobi. Spor govor, točan izgovor, jednostavne jezične konstrukcije, ponavljanje fraza i rečenica, upotreba isključivo sadašnjeg vremena samo su neke od karakteristika govora usmjerenog djetetu.

Slika 4 Pjesme i rime pružaju dobre govorne modele

2.4 PRIČA

Brojna su znanstvena istraživanja pokazala da je čitanje djeci predškolske dobi važno za njihov cjelokupan razvoj baš kao i za usvajanje materinjeg i stranog jezika.

Čitanje priča izgrađuje bliskost i povezanost učitelja i djece. Vrlo je bitno da dijete sudjeluje u čitanju (učitelj postavljanjem pitanja navodi dijete na promišljanje o priči). (Graša, 2016.)

Važno je da odraslima bude ugodno tijekom čitanja te da se koriste glumom i pjesmom prilikom izgovaranja određenih rečenica u cilju zadržavanja dječje pažnje.

Ponekad je potrebno stvoriti ugođaj (svjetlo, glazba), dati uvodni komentar, povezati priču s prethodno obrađenim sadržajima te objasniti nove i teže riječi koje bi mogle uzrokovati nerazumijevanje priče. Boja glasa, ton pripovjedača i stalan kontakt očima iznimno su bitni jer utječu na emocionalni doživljaj djeteta (Sekelj, 2011).

Priče na stranom jeziku za djecu predškolske dobi trebaju biti repetitivnoga karaktera, odnosno osnovni se vokabular i fraze trebaju ponavljati.

3. UČENJE JEZIKA

Slika 5 Jezik treba podučavati iz komunikacijske perspektive

Kraus-Srebrić (1979, u Barberi 1995:82) podsjeća nas da je većina tečajeva učenja jezika po uzoru na potrebe i kognitivne sposobnosti odraslih. Ova istraživačica ukazuje da su „mlađi učenici motivirani na drugačiji način od odraslih; lekcije se ne razvijaju intenzivno“. Uzimajući u obzir činjenicu da se većina odjeljenja male djece sastoji od učenja pjevanja pjesama, recitiranja rima i igranja igara, djeca nikada zapravo ne nauče koristiti jezik za komunikaciju.

„Ako dijete treba reći nešto što mu je jako važno kad je bijesno ili tužno, ne može nastaviti recitirati pjesmu ili pjevati pjesmu kako bi pronašlo rečenicu koja mu je trenutno potrebna“. Stoga navodi da jezik treba podučavati iz komunikacijske perspektive. Pjesme i rime moraju biti uključene u proces na način da razvijaju komunikativne vještine učenika.

Kraus-Srebrić predlaže korištenje situacijskih igara, lutaka i drugih animiranih igračaka, nošenje kostima, organiziranje natjecanja, umjetničkih zanata i izlete.

Prema Muru (1998:82) dijete u školu dolazi puno instinkta i vještina koje je već počelo koristiti i nastaviti će ih koristiti za učenje vlastitog jezika, ali i stranog jezika kao u slučaju engleskog:

- djeca imaju sposobnost neizravnog učenja
- imaju živahnu maštu
- po prirodi su kreativni u različitim komunikacijskim situacijama
- sposobni su shvatiti suštinu poruke
- djeca vole govoriti.

Mozgalice ili zagonetke, kada djeca moraju pogoditi određenu rečenicu ili riječ, vrlo su dobar primjer fenomena neizravnog učenja. Dijete ne pokušava naučiti određene rečenice, pokušava pogoditi pravi odgovor.

4. UČENJE JEZIKA U ZAJEDNICI

Učenje jezika savjetovanjem ili učenje jezika u zajednici u centar stavlja međusobno razumijevanje. Govori se na materinjem jeziku i prevodi se na strani jezik, govore glasno oni koji to žele te govore o temama koje ih zanimaju. Uloga poučavatelja je prevoditeljska te on prevodi što je izrečeno i zapisuje u bilježnicu, a ostali ponavljaju ispravnu verziju na licu mjesta (Kodrić, 2013). Glavni cilj ovakve metode je uključiti u potpunosti dijete i njegovu osobnost, prepoznati i razumjeti njegove strahove tijekom procesa usvajanja stranog jezika te pretvoriti taj strah u pozitivnu emociju i volju za

učenjem.

4.1 POTICAJNO OKRUŽENJE ZA KOMUNIKACIJU NA STRANOM JEZIKU

Odgajatelj sa svojom odgojnom skupinom komunicira i verbalnom i neverbalnom komunikacijom te sudjelovanjem u raznim aktivnostima. Montessori (1997, prema Silić, 2007) je bila prva koja je isticala važnost pripremljenog okruženja kao jednog od bitnijih stavki odgojno-obrazovnog procesa, dok s druge strane Reggio pedagogija naziva prostor „trećim odgajateljem“.

„Prostor prenosi mnoge poruke, od kojih je najznačajnija ona da je mjesto na kojem su odrasli osigurali kvalitetu učenja djece, time što su ga organizirali tako da prije svega pruža djeci osjećaj slobode i mogućnosti ugodnog druženja, a svojom instruktivnim dimenzijom stalno potiče na nova istraživanja. Naime, prostor je oblikovan tako da omogućuje susret, komunikaciju i stvaranje prijateljstva, omogućuje izbore djeteta, potiče i podržava rješavanje problema te refleksiju, tj. otkrivanje vlastitog procesa učenja djece.“ (Slunjski, 2001:37).

Ono što je iznimno važno kod ostvarivanja komunikacije na stranom jeziku jest da odgajatelj bude vrsni stručnjak koji odlično vlada materinjim i stranim jezikom, poznaje svu djecu unutar odgojno-obrazovne skupine i njihove razvojne posebnosti te da je sposoban stvoriti poticajno okruženje za stalnom komunikacijom na stranom jeziku (Silić,2007).

4.2 USAVRŠAVANJE ODGAJATELJA

Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje nalaže nekoliko načela: fleksibilnost odgojno-obrazovnog procesa u vrtiću, partnerstvo vrtića s roditeljima i širom zajednicom, osiguravanje kontinuiteta u odgoju i obrazovanju te otvorenost za kontinuirano učenje i spremnost na unapređivanje prakse. Upravo posljednje načelo se može povezati s usavršavanjem odgajatelja u područjima odgojno-obrazovnog rada.

„Podlogu tvorbe kurikuluma radnog i predškolskog odgoja i obrazovanja predstavlja

okruženje vrtića, a ne izdvojeni sadržaji učenja ili predmetna područja. Briga o postizanju i održavanju kvalitete tog okruženja predstavlja temeljni preduvjet kvalitete odgojno-obrazovnog procesa u vrtiću.“ (NKRPOO, 2014:16).

Iz tog razloga iznimno je važno na koji način će odgajatelj iskoristiti okruženje vrtića, odnosno svakodnevne situacije u kojima se dijete i odgajatelj nalaze. Otvorenost za kontinuirano učenje i spremnost na unapređenje prakse odnosi se na stalna istraživanja i unapređenje kvalitete odgojno-obrazovnog rada od strane odgajatelja, osposobljavanje praktičara te povezivanje svih koji sudjeluju u odgoju i obrazovanju.

5. POVEZIVANJE RANOG UČENJA STRANOG JEZIKA SA SADRŽAJIMA DRUGIH PREDMETA

U ranom učenju stranog jezika njegovo se usvajanje može uspješno povezati s jezikom mnogo spontanijim i bližim djeci- likovnim jezikom. Razvojno primjerene nastavne metode djeci omogućuju da pomoću likovnih aktivnosti i drugih nelingvističkih aktivnosti usvoje lingvističke sadržaje koji zadovoljavaju njihove potrebe i interese i primjereni su njihovoj dobi. Dobro odabranim i planiranim likovnim zadacima, uz olakšano stjecanje jezičnih sadržaja, učvršćuju se i proširuju likovni sadržaji usvojeni na materinjem jeziku, kao i sadržaji ostalih nastavnih predmeta postupno integriranih u

nastavi stranog jezika.

5.1 LIKOVNA KULTURA

Slika 6 Vizualni materijali kao jezični poticaji

U člancima, knjigama i priručnicima različitih autora o temi podučavanja stranog jezika uz pomoć likovnih sadržaja možemo izdvojiti tri glavne teme: ulogu „slike“, odnosno vizualnih materijala kao jezičnog poticaja; ulogu nastavnika stranog jezika koji na satu aktivno rabi svoj likovni izraz; ulogu učenika koji se na satu stranog jezika likovno izražava. (Tomašević Dančević, 1996).

A. Wright (1990.) smatra da svaki nastavnik može uspješno izvoditi jednostavne crteže radi poticanja komunikacije na satu. Pri tome misli da takvi pojednostavljeni crteži (npr. ljudi-štapići, ljudi-kutije, osnovni oblici životinja) nisu opasnost za razvoj likovnog senzibiliteta učenika jer se „ne temelje na zatvorenom sustavu, nego na razvoju osjetljive svijesti o oblicima u životu“.

Pokazalo se da je djeci, osobito najmlađoj, upoznavanje i istraživanje stranog jezika mnogo lakše i zabavnije kada je povezano za, njima mnogo bliži i poznatiji, likovni jezik. Učenje novog jezika još je uspješnije ako se likovni govor izmjenjuje i dopunjuje s ostalim nelingvističkim aktivnostima, od glazbe i (plesnog) pokreta do pripreme blagdanskih ugođaja i obavljanja svrhovitih životnih radnji. Sadržaji likovne kulture, sa svojim kreativnim aspektom, ta dječja iskustva, saznanja i iskazi samo pospješuju i produbljuju, priskrbljujući im osobnost, jedinstvenost, pamtljivost i često gotovo

univerzalnu razumljivost. Pri tome se potiču i razvijaju dječja radoznalost, kreativnost, samosvijest, samopouzdanje i samostalnost.

Slika 7 Likovni doživljaj naučenog

6. SIMULTANA DVOJEZIČNOST

Kada djeca usvajaju dva jezika kao materinja od rođenja, govori se o dvojezičnosti, a ako drugim jezikom ovladavaju nakon što je usvojena baza materinjeg jezika (nakon treće godine života), radi se o sukcesivnoj dvojezičnosti. Djeca predškolske dobi posjeduju urođenu želju za komuniciranjem i istraživanjem, stvaralačku upotrebu jezika, sposobnost razumijevanja govornih izričaja te spontanost u govorenju, visoko su motivirana, znatiželjna i željna novih aktivnosti te lako usvajaju nova znanja u poticajnom okruženju.

Djeca uživaju u govorenju, kako na materinskom, tako i na stranom jeziku ako se navedeni proces odvija na njima prirodan i primjeren način. Sposobnost brzog i lakog usvajanja novih vještina omogućuje plastičnost mozga (sposobnost mozga da se promijeni i prilagodi kao rezultat nekog novog iskustva).

Odrasli mozak, iako i dalje dovoljno plastičan da usvoji znanje novog jezika, više nije sposoban stvoriti takve veze u pogledu naglaska, intonacije i izgovora glasova koje bi osobi omogućile da se ne razlikuje od izvornog govornika. Istraživanja pokazuju kako su djeca koja započnu s učenjem stranoga jezika do svoje šeste godine sposobna usvojiti ga bez stranog naglaska i zvučati kao izvorni govornik tog jezika.

Rano učenje stranog jezika pridonosi i stvaranju pozitivnih stavova prema drugim kulturama, djeci i omogućuje razvoj koji se očituje u prihvaćanju i poštivanju različitosti među ljudima te pridonosi potpunijemu i kvalitetnijem odgoju. Djeca koja započnu s učenjem stranog jezika već u ranoj životnoj dobi, osim usvajanja dobrog izgovora, bolje razumiju i vlastiti jezik jer postaju svjesna koncepta jezika kao fenomena.

Važno je imati na umu da se uspješan proces ranog učenja stranog jezika odvija isključivo kroz igru. Također, potrebno je uzeti u obzir i individualne razlike djece, što znači da svako dijete uči na sebi svojstven način. Kao i kod učenja materinjeg jezika bitni faktori kod učenja stranog jezika su urođena sposobnost, sazrijevanje, iskustvo, utjecaj obiteljske okoline i optimalna dob.

7. CILJEVI I ZADAĆE

Cilj programa ranog učenja engleskog jezika:

Primarni cilj je poticati učenje engleskog jezika kao stranog jezika, ljubav za engleski jezik i njegovu aktivnu primjenu u svakodnevnim spontanim igrama o aktivnostima te upoznati elemente kulture engleskog govornog područja.

Zadaće programa ranog učenja engleskog jezika:

- interes i pozitivnu motivaciju za početno učenje engleskog jezika
- poticati dijete na slušanje, razumijevanje i komuniciranje na engleskom jeziku u spontanim i planiranim aktivnostima
- razvijati osjetljivost na drugi fonološki sustav
- širenje vokabulara te pravilan izgovor riječi na engleskom jeziku
- razvijati interes djeteta za druge ljude i zemlje postupnim uvođenjem u svijet strane kulture

7.1 USTROJSTVO PROGRAMA

Program ranog učenja stranog jezika provoditi će se u sklopu osmosatnog primarnog programa kao obogaćeni integrirani program.

Program ranog učenja engleskog jezika organizirat će se za djecu u dobi od navršene četiri godine do polaska u školu. Mlađa skupina biti će za djecu u dobi od 3-5 godina, a starija skupina za djecu od 5 godina do polaska u školu. Program engleskog jezika za svaku skupinu bi se trebao održavati dva puta tjedno po 45 minuta u jutarnjim ili popodnevnim satima.

Sadržaj rada odgajatelja:

- planira odgojno-obrazovni rad engleskog jezika sukladno važećim propisima i standardima
- realizirati suradnju s roditeljima- putem grupnih roditeljskih sastanaka, individualno prema potrebi i procjeni
- vodi brigu o izgledu interijera i svakodnevno brine o pedagoškom i estetskom izgledu životne sredine djece
- stručno se usavršava- organizirani stručni skupovi, seminari i sl.

- odgovoran je za provedbu programa rada s djecom kao i za opremu i didaktička sredstva kojima se koristi u radu.

Kod dobrog i dugoročnog razumijevanja između odgajatelja i roditelja bitna je suradnja. Tri tipa suradnje s roditeljima su: individualna suradnja, kutići za roditelje i roditeljski sastanci.

8. ZAKLJUČAK

U ranom djetinjstvu dijete lakše i brže usvaja pravilan izgovor, intonaciju, razvija osjećaj sigurnosti, samopouzdanja i spontanosti u stranom jeziku. Sporazumijevanje na stranom jeziku jedna je od temeljnih kompetencija u suvremenom društvu. Rano učenje stranog jezika razvija kognitivne sposobnosti, jača toleranciju i pozitivne stavove prema drugim kulturama, pridonosi razvoju govora na materinjem jeziku, usvajanju novih znanja i povećanju mogućnosti za odabir budućega zanimanja te stvaranju pozitivne

slike o sebi i vlastitim sposobnostima. Možemo zaključiti kako usvajanje stranih jezika u ranoj i predškolskoj dobi doprinosi modernom društvu koje je korak bliže lakšoj interakciji među raznovrsnim društvima i kulturama.

LITERATURA

1. Bjelica, N., Ostojić, B. (1983). Igre u nastavi stranih jezika. Svjetlost: Sarajevo.
2. Britton, L. (2000). Montessori učenje kroz igru: za djecu od 2 do 6 godina: priručnik za roditelje. Zagreb: Hena com
3. Chomsky, N. (1968). LanguageandMind. New York: Harcourt Brace.

4. Chomsky, N (1980). *Rules and Representations*: New York: Columbia University Press.
5. Doupe, A. J., Kuhl, P. K. (1999). Birdsong and human speech: common themes and mechanisms. *Annual Review of Neuroscience* 22:567 – 631.
6. Dryden, G., Rose, C. (1995). *Fundamentals*. United Kingdom. Accelerated Learning Systems.
7. Graša, V. (2016). Bajka u predškolskom odgoju (online)
8. Jusczyk, P. W., Aslin, R. N. (1995). Infants' detection of the sound patterns of words influences speech. *Cognitive Psychology* 29:1 – 23.
9. Kodrić, A. (2013). *Jezik na pozornici*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
10. Lennenberg, E. H. (1967). *Biological foundations of Language*: New York: Wiley.
11. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske (2014). Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje.
12. Piaget, J. (1967). *Biology and Knowledge*. Chicago: Chicago University Press.
13. Sekelj, A. (2011). Usvajanje vokabulara engleskog jezika kao stranog u ranoj školskoj dobi (online).
14. Silić, A. (2007). *Prirodno učenje stranog (engleskog) jezika djece predškolske dobi*. Zagreb: Mali profesor.
15. Sindik, J. (2008). I okvirna psihološka procjena može doprinijeti prevenciji pojave posebnih potreba predškolske djece. *Hrvatski časopis za javno zdravstvo*.
16. Skinner, B. F. (1957). *Verbal Behavior*. Acton, Massachusetts: Copley Publishing Group.
17. Skinner, B. F. (1989). *Recent Issues in the Analysis of Behavior*. Ohio: Columbus,

Merrill Publishing Company.

18. Slunjski, E. (2001). Integrirani predškolski kurikulum: Rad djece na projektima. Zagreb: Mali profesor.
19. Tomašević, Dančević, Mirjana (1996 a). Rano učenje stranog jezika u dječjim vrtićima, Dijete, vrtić, obitelj, Zagreb, br.4.
20. Tomašević, Dančević, Mirjana, (1996 b). Koja je uloga likovne kulture u nastavi ostalih školskih predmeta?, Umjetnost i dijete, Zagreb, vol. XXVIII, br. 1/2/3.
21. Velički, D. (2006). Ritam i pokret u ranom učenju njemačkog jezika. Metodika, str. 327-336.
22. Vos, J. (2008). CanPreschoolChildren Be Taught a SecondLanguage ?, Earlychildhood News.
23. Wright, Andrew (1999). One ThousandPictures for Theachers to Copy, Collins ELT, London.

IZJAVA O SAMOSTALNOJ IZRADI RADA

Izjavljujem da sam samostalno izradila završni rad pod nazivom „Uvođenje stranih jezika u ustanovama ranog i predškolskog obrazovanja“ u akademskoj godini 2020./2021.

Maja Zvonar